

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНІ ФЕМ ІМЕНІ ОЛЕГА БАЛАЦЬКОГО
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

До захисту допускається
Завідувач кафедри, проф.

В.М.Боронос

«_____» _____ 20__ р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

НА ТЕМУ:

Проблеми , шляхи та перспективи розвитку банківської системи
в Україні

Освітній рівень “Бакалавр”

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Керівник роботи:

_____

(підпис)

Жукова Т.А.

(ініціали, прізвище)

Студент:

_____

(підпис)

Мінаков І.С.

(ініціали, прізвище)

Група:

Ф-61

Суми

2020

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, проф.

_____ В. М. Борнос

« ____ » _____ 2020 р.

**ЗАВДАННЯ
до дипломної роботи**

Студент групи Ф-61 інституту фінансів, економіки та менеджмента імені Олега Балацкого спеціальності Фінанси, банківська справа та страхування

Мінаков Іван Сергійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема роботи: Проблеми, шляхи та перспективи розвитку банківської системи в Україні

Затверджено наказом по СумДУ № _____ від « ____ » _____ 2020 р.

Термін здачі студентом завершеної роботи « ____ » _____ 2020 р..

Вихідні дані до роботи: _____

_____

_____

Зміст основної частини роботи (перелік питань, що підлягають розробці):
Основна частина дипломної роботи складається з трьох розділів. У першому розділі роботи досліджуються особливості сучасних умов розвитку банківської діяльності. В контексті дослідження стійкості банківської системи досліджуються трансформація ролі банків як фінансових посередників та параметри конкурентного середовища здійснення банківської діяльності.

У другому розділі роботи проведений аналіз стійкості банківської системи за основними показниками діяльності банківських установ та фінансовий потенціал банківської системи у забезпеченні економічного зростання

У третьому розділі роботи проведений кореляційно-регресійний аналіз зв'язку та впливу частки власного капіталу у структурі банківських ресурсів, процентних спредів за операціями банків з юридичними та фізичними особами на прибуток до оподаткування банківських установ

Дата видачі завдання: « ____ » _____ 2020 р.

Керівник дипломної роботи: Жукова Т.А. _____

(підпис)

Завдання прийнято до виконання « ____ » _____ 2020 р. _____

РЕФЕРАТ

Дипломна робота 51 стор., 11 рис., 8 табл., 41 джерел, 2 додатків на 4 стор

Метою роботи є визначення рівня банківської стійкості України як структурної складової фінансової стійкості та надання рекомендацій щодо її покращення з метою забезпечення фінансово-економічної стійкості України.

Предмет дослідження – оцінка фінансової стійкості банківської системи України.

Об'єкт дослідження – фінансові параметри розвитку банківської системи у сучасних умовах.

Методи дослідження, які використовувались в процесі дослідження та обробки матеріалів: метод логічного узагальнення, абстрактно-логічний, структурний та аналітичний методи, коефіцієнтний аналіз, кореляційно-регресійний аналіз.

Структура роботи. У першому розділі роботи досліджуються особливості сучасних умов розвитку банківської діяльності. В контексті дослідження стійкості банківської системи досліджуються трансформація ролі банків як фінансових посередників та параметри конкурентного середовища здійснення банківської діяльності.

У другому розділі роботи проведений аналіз стійкості банківської системи за основними показниками діяльності банківських установ та фінансовий потенціал банківської системи у забезпеченні економічного зростання

У третьому розділі роботи проведений кореляційно-регресійний аналіз зв'язку та впливу частки власного капіталу у структурі банківських ресурсів, процентних спредів за операціями банків з юридичними та фізичними особами на прибуток до оподаткування банківських установ

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА, ПОСЕРЕДНИЦТВО, СТІЙКІСТЬ, ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ, ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1 ХАРАКТЕРИСТИКА УМОВ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ.....	8
1.1 Трансформація ролі банків як фінансових посередників в контексті стійкості банківської системи.....	8
1.2 Розвиток конкурентного середовища здійснення банківської діяльності ...	9
2 АНАЛІЗ ПАРАМЕТРІВ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	15
2.1 Аналіз стійкості банківської системи	15
2.2 Аналіз взаємозв'язку параметрів банківської системи та економічного зростання.....	23
3 МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ЧАСТКИ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ БАНКІВ НА ЇХ ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	31
ВИСНОВКИ.....	37
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ	40
Додаток А - Вихідні дані для кореляційно-регресійного.....	45
Додаток Б -Результати побудованих регресійних моделей залежності прибутку банку від частки власного капіталу.....	47

ВСТУП

Актуальність роботи. В умовах зростаючої відкритості економіки держави та їх послідовної інтеграції у світовий простір, забезпечення стійкості банківської системи є необхідною умовою нормального функціонування економіки країни, важливою сферою гарантування економічної безпеки. Це пов'язано з впливом як зовнішнього середовища, яке характеризується поглибленням фінансової кризи, так і внутрішнього середовища, зокрема, посиленням конкуренції та консолідацією банківського бізнесу. Вплив внутрішнього середовища призводить до загроз, які перешкоджають реалізації стратегічних напрямків розвитку банків з точки зору їх прибутковості та мінімізації ризиків.

Українські банківські установи ведуть свою діяльність під впливом різних ризиків, що можуть формувати для них критичні ситуації. У цьому контексті банки повинні приділяти більше уваги власній стійкості. У роботі досліджуються теоретичні підходи до поняття «банківська стійкість», досліджено рівень банківської стійкості як складової фінансово-економічної, безпеки держави та визначено шляхи її вдосконалення. Стійкість банківської діяльності була проаналізована на основі даних Національного банку України та інших банків, що входять до банківської системи країни.

Сучасний стан банківської системи свідчить про зниження рівня стійкості з 2014 року до «зони нестійкості». Цьому сприяє велика кількість проблемних позик та іноземного капіталу в статутному капіталі банків; переважання короткострокового кредитування над довгостроковим; тривала збитковість, низька ліквідність банківських активів. Гарантія досягнення фінансової стійкості держави була банківською безпекою. Визначення напрямів вдосконалення роботи банківських установ та банківської системи в цілому, що дозволить покращити банківську безпеку в короткий термін актуалізує тему дослідження. Сфера дослідження має включати насамперед, законодавче закріплення захисту прав кредитора, розширення процесу кредитування, у тому

числі в іноземній валюті, з переважанням довгострокових позик, робота банків у напрямку підвищення прибутковості активів, оптимізація адміністративних витрат, розробка та використання новітніх інформаційних технологій для забезпечення ефективної роботи та інформаційної стійкості банків.

Метою роботи є визначення рівня банківської стійкості України як структурної складової фінансової стійкості та надання рекомендацій щодо її покращення з метою забезпечення фінансово-економічної стійкості України.

Завдання поставлені для досягнення мети роботи:

- визначити параметри трансформації ролі банків як фінансових посередників;
- оцінити характеристики та методи оцінки конкурентного середовища здійснення банківської діяльності;
- проаналізувати стійкість банківської системи за основними показниками;
- дослідити взаємозв'язок параметрів банківської системи та економічного зростання;
- встановити наявність та характеристики зв'язку та впливу частки власного капіталу банків на їх фінансові результати.

Об'єкт дослідження – фінансові параметри розвитку банківської системи у сучасних умовах.

Предмет дослідження – оцінка фінансової стійкості банківської системи України.

Методи дослідження, які використовувались в процесі дослідження та обробки матеріалів: метод логічного узагальнення, абстрактно-логічний, структурний та аналітичний методи, коефіцієнтний аналіз, кореляційно-регресійний аналіз.

Структура роботи. У першому розділі роботи досліджуються особливості сучасних умов розвитку банківської діяльності. В контексті дослідження стійкості банківської системи досліджуються трансформація ролі банків як

фінансових посередників та параметри конкурентного середовища здійснення банківської діяльності.

У другому розділі роботи проведений аналіз стійкості банківської системи за основними показниками діяльності банківських установ та фінансовий потенціал банківської системи у забезпеченні економічного зростання

У третьому розділі роботи проведений кореляційно-регресійний аналіз зв'язку та впливу частки власного капіталу у структурі банківських ресурсів, процентних спредів за операціями банків з юридичними та фізичними особами на прибуток до оподаткування банківських установ

Фактологічну основу роботи складають законодавчі акти, стандарти, технічні умови та вказівки щодо регулювання банківської діяльності, методологічні та статистичні дані Національного банку України та окремих банків.

1 ХАРАКТЕРИСТИКА УМОВ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

1.1 Трансформація ролі банків як фінансових посередників в контексті стійкості банківської системи

Особлива увага до стійкості банківського сектору обумовлена особливим місцем та роллю банків у фінансовій системі держави. Багато науковців аналізували питання функціонування та стабілізації вітчизняних банківських установ. [2, 3]

У вітчизняному науковому просторі банківська стійкість визначається невід'ємною частиною фінансової стійкості і являє собою такий рівень фінансової стійкості банківських установ країни, що дає змогу забезпечити ефективне функціонування банківської системи та захистити її від зовнішніх та внутрішніх дестабілізуючих факторів.

Багато українських вчених досліджували та аналізували види стійкості в банківському секторі. Це «банківська стійкість», «стійкість єдиного банку», «стійкість банківської діяльності», «стійкість банківської системи», «фінансова стійкість банківської діяльності (банку)» та «банківська стійкість держави».

Бригінець пропонує розглядати банківську безпеку як стан, за якого забезпечуються умови для ефективного функціонування банківської системи, збільшення прибутку та спрямування її функціонування на підвищення рівня соціально-економічного розвитку держави. За вищезазначених умов банківська діяльність максимально захищена від усіх руйнівних впливів та фінансової ситуації, яка може виникнути як всередині, так і поза банківською системою держави [3, стор. 138].

Практично всі сфери банківської діяльності будуть безпосередньо залежати від ефективної організації банківської стійкості. На думку Зубка, банківську безпеку можна визначити як стійкий стан, що забезпечує реалізацію мети банку та його основних інтересів, захист від внутрішніх та зовнішніх дестабілізуючих факторів незалежно від умов функціонування; здатність своєчасно та адекватно реагувати на всі негативні прояви внутрішнього та

зовнішнього середовища банку; здатність протистояти різному впливу на вартість, діяльність та імідж банку, створювати ефективний захист від внутрішніх та зовнішніх загроз.[9] Коваленко зазначає, що стійкість банківської діяльності стосовно прибутку – це стан захисту самого банку та його клієнтів від можливих втрат, і пропонує концептуальні рамки для формування стійкості банківської діяльності.[13]

Експерти розглядають безпеку банку як стан банківської установи, що характеризується рівновагою та стійкістю до зовнішніх та внутрішніх загроз, його здатністю досягти мети та генерувати достатню кількість фінансових ресурсів для забезпечення сталого розвитку. Зачосова конкретизує досягнення стійкого розвитку банку, зазначивши, що такий стан установи сприятиме отриманню доходів від різних банківських операцій (кредитних, депозитних, валютних, розрахунково-касових операцій, операцій з цінними паперами тощо).[8]

Термін «банківська стійкість країни» використовується як стан банківської системи країни, який забезпечує стабільне кредитування реальної економіки, високу доступність та ефективне використання кредитних засобів банківських установ, незалежність банку капітал від нерезидентів-партнерів. Банківська стійкість не лише забезпечує механізм безпечного та ефективного міжгалузевого та міжрегіонального перерозподілу грошового капіталу, але також є ключовим елементом механізмів розрахунків та платежів у країні [2].

1.2 Розвиток конкурентного середовища здійснення банківської діяльності

Світова фінансова криза посилила зацікавленість політиків та науковців у дослідженні банківській конкуренції та роль держави у конкурентній політиці (тобто законах та підзаконних актах, які впливають на те, наскільки банки конкурують). Одні вважають, що посилення конкуренції та фінансових інновацій на таких ринках, як кредитування з дотриманням найвищої вартості, сприяло фінансовій кризі. Інші стурбовані тим, що криза та державна підтримка

найбільших банків посилили банківську концентрацію, зменшили конкуренцію та доступ до фінансів і, можливо, сприяли майбутній нестабільності внаслідок проблем з моральним ризиком, пов'язаних із занадто великими збитками інститутів.

Як і в інших галузях, конкуренція в банківській системі бажана для ефективності та максимізації отриманого у суспільстві ефекту. Однак, завдяки її ролі та функціям, є деякі властивості, які відрізняють банківську систему від інших галузей. Важливо не тільки переконатися, що банківський сектор є конкурентоспроможним та ефективним, але й стабільним.

Існує кілька підходів до вимірювання банківської конкуренції. До них відносяться декомпозиція процентних спредів, оцінка концентрації банків за так званою парадигмою «структура-поведінка-результативність», регуляторні показники, що вимірюють конкурентоспроможність банківського сектора, та прямі оцінки поведінки банків щодо ціноутворення.

Гіпотеза «структура – поведінка – результат» полягає в тому, що існують фактори, які визначають концентрацію банківської галузі. Привабливість бізнесу, що вимірюється за рахунок прибутковості, ринкової частки та їх ідентифікація та формалізація формують можливість перевірки цієї гіпотези.

Адекватність висунутої гіпотези перевіряють за допомогою рівняння залежності результату діяльності банку (його прибутковості) від показників ринкової концентрації:

$$R_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 RC_{it} + \sum \alpha_y X_{yit} + \varepsilon \quad (1.1)$$

де R_{it} – характеристика результату банку i на ринку у час t (можна застосовувати відсоткові ставки по кредитах або депозитах) RC_{it} – формалізований індикатор конкуренції на ринку у час t , X_{yit} – вектор змінних, що здійснюють вплив на прибуток банку. Згідно зі досліджуваною гіпотезою «структура – поведінка – результат» необхідно виконання умови $\alpha > 0$, тобто ринкова частка позитивно впливає на фінансові результати діяльності банку. [6]

Підхід, який використовує деякі дослідження для аналізу банківської конкуренції, ґрунтується на декомпозиції розподілу відсотків. Але спреди - це характеристика ефективності, і крім конкурентного середовища, міждержавні відмінності в спредах можуть відображати різниці у макроекономічній ефективності, рівнях оподаткування фінансового посередництва, якості інституційного середовища та факторів, що стосуються конкретних банків. як масштаби та переваги щодо ризику. Отже, ці ефекти потрібно контролювати, перш ніж проводити оцінки конкуренції.

Так звана парадигма «структура – поведінка – результат» передбачає стійкий причинний зв'язок між структурою банківської галузі, бізнес поведінкою та результатами діяльності. У цьому контексті конкуренція зворотно пов'язана із випадками концентрації, що може бути виміряна як частка активів, сконцентрованих у трійці найбільших банків, та індекс Герфіндаля-Гіршмана (ННІ).

Відповідно до цього підходу, банківська концентрація може бути оцінена за коефіцієнтом концентрації - часткою активів, якими володіють k найбільших банків (як правило, три чи п'ять) у даній системі - індексом Герфіндаля-Гіршмана (ННІ)сумою квадратів частки кожного банку в системі. ННІ складає частку ринку всіх банків у системі та приділяє більшу вагу найбільшим банкам. Натомість коефіцієнти концентрації повністю ігнорують менші банки в системі, коефіцієнт концентрації коливається у межах від 0 до 10000. Якщо є лише один банк, який має 100 відсотків частки ринку, то ННІ буде дорівнювати 10000. Якби у кожного банку була велика кількість учасників ринку, частка яких майже 0 відсотків, ННІ була б близькою до нуля.

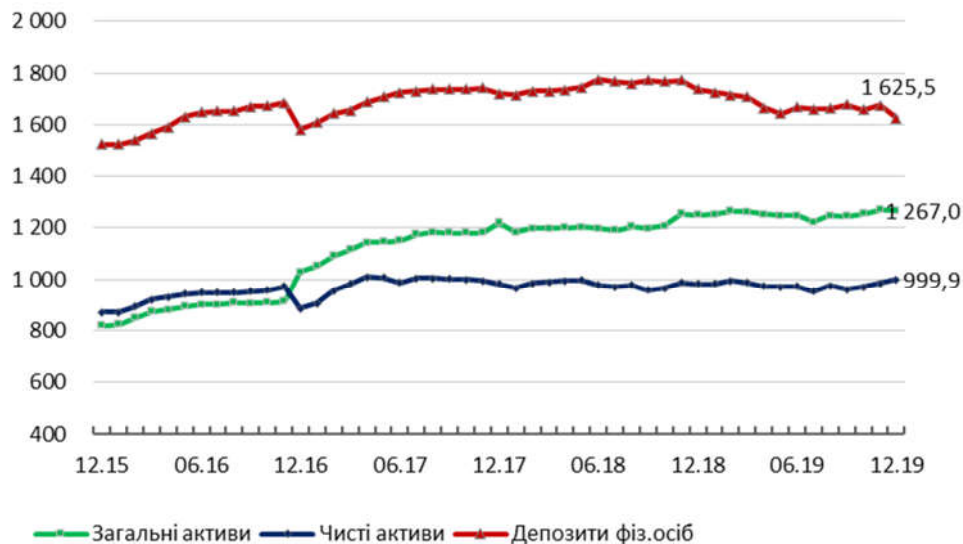

Рисунок 1.1 – Характеристика концентрації банківського ринку за показником Герфіндаля-Гіршмана. (побудовано за даними НБУ [18])

Однак вимірники концентрації, як правило, не є виключними індикаторами конкуренції. Прогностична точність вимірників концентрації у оцінці банківської конкуренції обмежується іншими характеристиками конкурентоспроможності ринку. Поведінка банків на конкуруючих ринках визначається легкістю входу та виходу. Регулятори чинять на банки тиск, щоб вони мали конкурентну поведінку в галузі із низькими обмеженнями вступу до нових банків та легкими умовами виходу збиткових установ - навіть якщо ринок має високий рівень сконцентрованості.

Тому, замість того, щоб використовувати показники концентрації, значна частина останніх досліджень з цього приводу зосереджувалась на оцінці поведінки щодо ціноутворення в банках або на ринковій силі. До них відносяться Н-статистика Panzar-Rosse, індекс Лернера та так званий показник Буна (Boone).[27]

Н-статистика фіксує еластичність банківських доходів до відсоткових ставок. Н-статистика обчислюється в два етапи. По-перше, здійснюється регресія логарифму валових сукупних доходів (або логарифму відсоткових доходів) щодо показників вхідних цін банків. По-друге, додаються розрахункові коефіцієнти для кожної вхідної ціни. Вхідні ціни включають ціну

депозитів (відношення процентних витрат до загальних депозитів), ціну персоналу (відношенням витрат на персонал до активів) та ціну обладнання та основного капіталу (відношення інших операційних та адміністративних витрат до загальних активів). [27]

Більш високі значення Н-статистики свідчать про більшу конкурентоспроможність банківської системи. В умовах монополії збільшення вхідних цін призводить до зростання граничних витрат, падіння обсягу наданих послуг та зниження доходів (оскільки крива попиту знижується вниз)

В умовах досконалої конкуренції збільшення вхідних цін збільшує як граничні витрати, так і загальний дохід на однакову суму (оскільки крива попиту ідеально еластична), отже Н-статистика дорівнює 1.

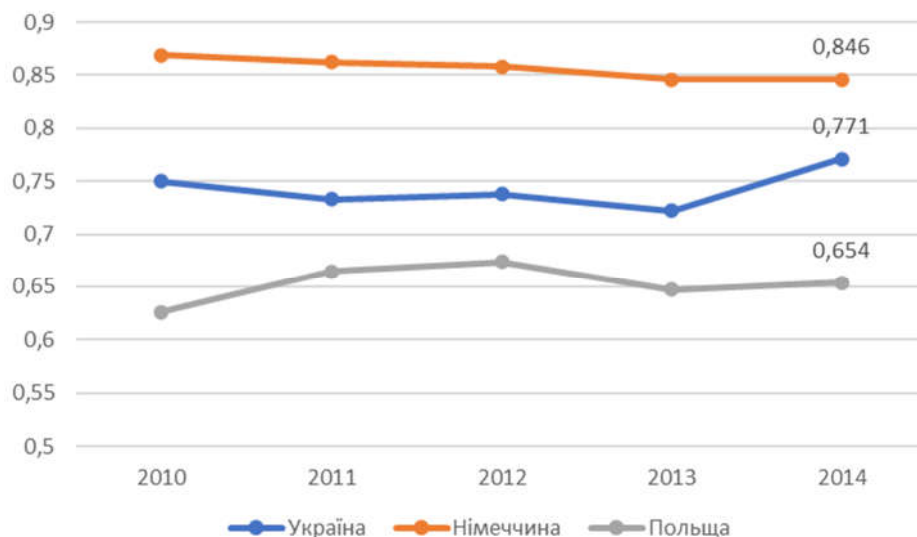

Рисунок 1.2 – Динаміка показника Н-статистики конкурентоспроможності банківських систем (побудовано автором за WorldBank[28])

Інший часто застосовуваний захід базується на маржинальному прибутку у банківській діяльності. Індикатор, так званий індекс Лернера, визначається як різниця між вихідними цінами та граничними витратами (щодо цін). Ціни обчислюються як загальна доходність активів, тоді як граничні витрати

отримуються з розрахунком транслогфункції витрат щодо виробництва. Більш високі значення індексу Лернера сигналізують про меншу конкуренцію банку.

Нарешті, показник *Boone* - це нещодавнє доповнення до цієї групи індексів. Він обчислюється як еластичність прибутку до граничних витрат. Для обчислення цієї еластичності логарифм прибутку (або рентабельності активів) регресують проти часового показника граничних витрат. Еластичність фіксується коефіцієнтом логарифму граничних витрат, який, як правило, обчислюється з першої похідної транслогфункції витрат.

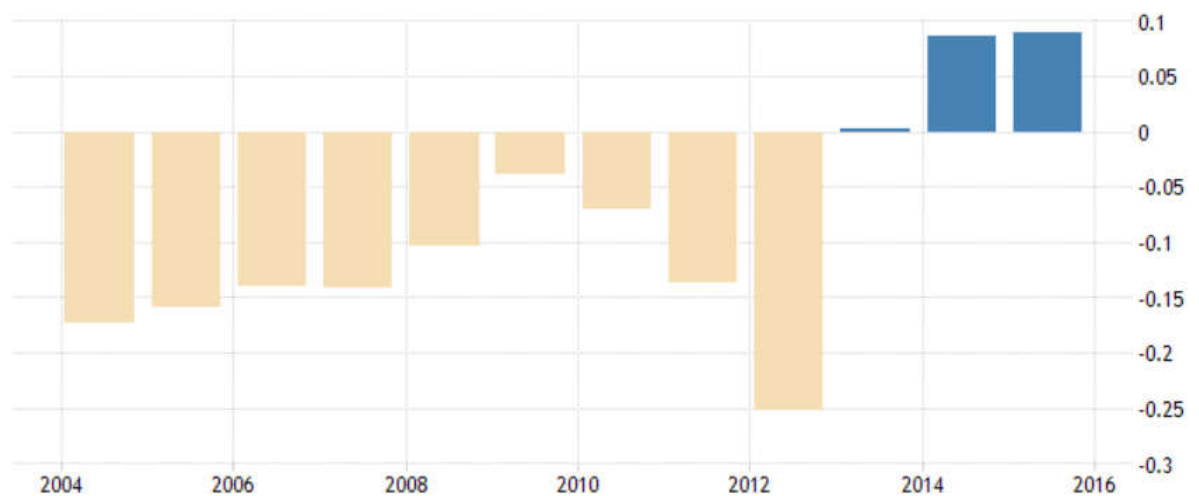

Рисунок 1.3 – Оцінка банківської концентрації за показником Буна (*Boone*) (побудовано за [23])

Основна ідея показника Буна полягає в тому, що більш ефективні банки досягають більшого прибутку. Чим більше негативний показник *Boone*, тим вищий рівень конкуренції на ринку, оскільки ефект перерозподілу сильніший.[27]

2 АНАЛІЗ ПАРАМЕТРІВ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

2.1 Аналіз стійкості банківської системи

Для вивчення стану банківської стійкості в Україні, можна використовувати наступні показники:

- частка заборгованості за кредитами у загальній сумі кредитів, наданих банками резидентам України;
- коефіцієнт банківських позик та депозитів в іноземній валюті;
- частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків;
- співвідношення довгострокових (понад один рік) позик та депозитів;
- рентабельність активів;
- відношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань;
- частка активів п'яти найбільших банків у сукупних активах банківської системи.

Проаналізуємо банківську діяльність України за останні роки, використовуючи дані Національного банку України.

Практика показує, що будь-який банк, незалежно від економічної ситуації в країні, стикається з несвоєчасним погашенням або неповерненням наданих позик. Банки класифікували заборгованість за кредитом, за яким є затримка погашення частини боргу понад 360 днів, як погана заборгованість. Однак Наказ Державної фіскальної служби (ДФС) України від 8 лютого 2017 року скасував це правило. Тепер, якщо заборгованість існує лише за основною сумою позики, але відсутня заборгованість за нарахованими відсотками, для цілей оподаткування визнається лише заборгованість по основній сумі (Державна фіскальна служба, 2018).[5]

В українському законодавстві поняття "неефективні активи / позики", максимально наближене до "non-performing exposures/loans" (NPE/NPL), згідно з

яким прострочення погашення боргу перевищує 90 днів (30 дні для міжбанківських кредитів) або через які контрагент не може виконати зобов'язання без використання застави [17]. Відповідно до рекомендацій МВФ, позики вважаються неефективними, якщо виплата основної суми та відсотків за ними прострочена: 1) на три місяці (90 днів) або більше; 2) менше 90 днів, однак, згідно з національними стандартами нагляду, вважається, що обслуговування такого кредиту є "слабким" або "незадовільним". Якщо позика була класифікована як неактивна, то вона повинна залишатися в цій категорії до скасування або отримання платежів.

Станом на кінець 2019 року проблемні кредити в банківській системі України становили 55%. Частка проблемних активів банківської системи з урахуванням позабалансових зобов'язань за той же період становить 28,33%. Станом на 1 липня 2019 року, наступні банки мають найвищі позиції в рейтингу банків з найвищим відсотком непрацюючих кредитів: ВТБ з 95,3% непрацюючих кредитів, приватних банків (86,9%), Укрсоцбанк (81,84 %), Промінвестбанк (71,87%), Кредитний Дніпро-банк (64,40%), Ощадбанк (63,69%), Укрексімбанк (60,39%), Ощадбанк (52,96%), Універсалбанк (52,38%).

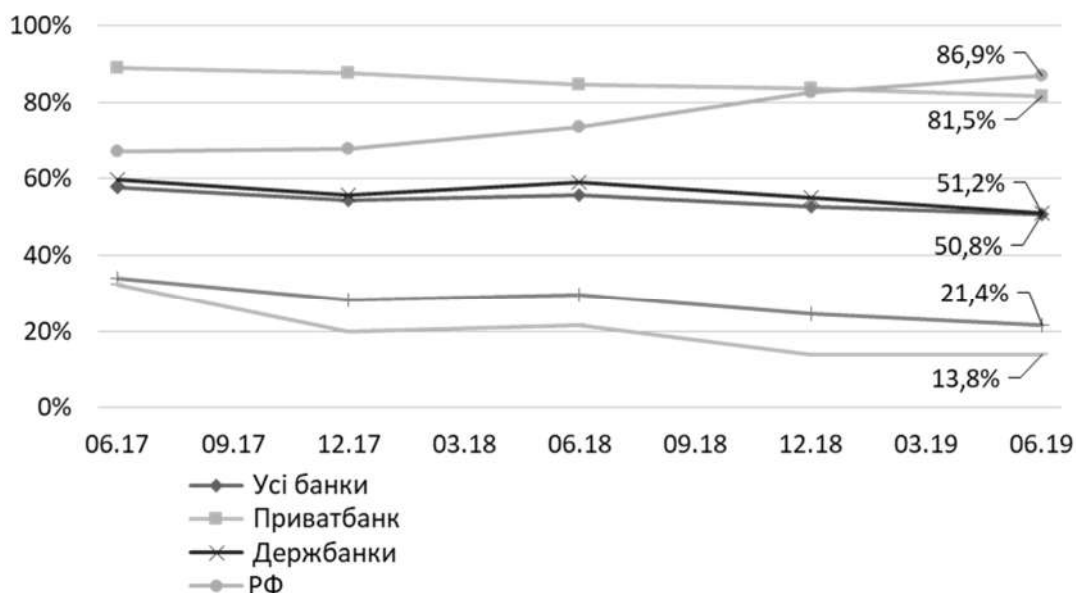

Рисунок 2.1 – Динаміка проблемних (нестандартних) кредитів
побудовано за даними НБУ [18])

Нестандартні позики в портфелях банків, що надані позики суб'єктам господарювання, становлять 54,8%, а фізичним особам - 40,7%. Ситуація в приватних банках значно краща порівняно з державними. Таким чином, частка непогашених позик у приватних комерційних банках становила лише 28%. На державні банки припадало близько 2/3 загальної суми непогашених позик.

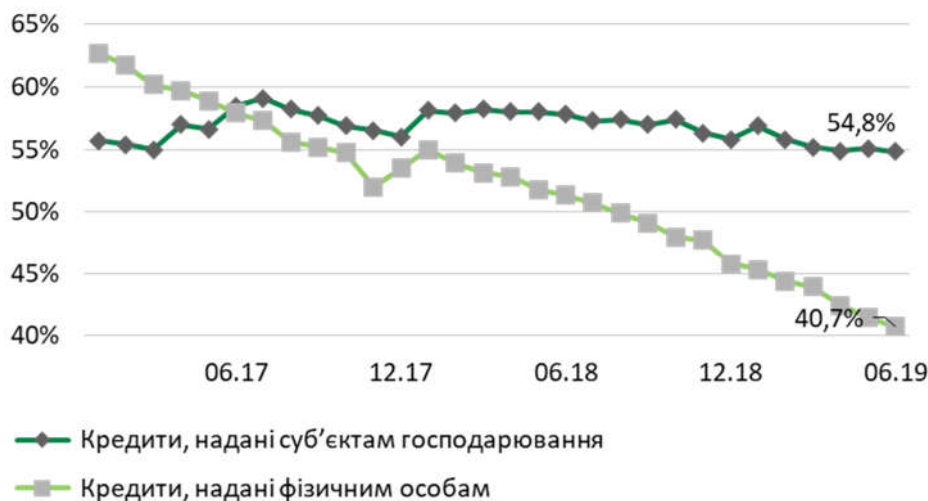

Рисунок 2.2 – Частка непрацюючих кредитів у портфелях банків.
(побудовано за даними НБУ [18])

Активізація кредитування є головним фактором зменшення частки непогашених позик. За даними НБУ, банки вже сформували адекватні резерви для покриття непогашених позик. Рівень покриття неефективних позик є адекватним і становить близько 85%, і ця цифра буде зростати, коли банки перейдуть до 9-го стандарту МСФЗ [15].

Також для активної роботи з проблемними кредитами потрібне зростання ВВП, зміни у судовій системі та збільшення капіталізації банків, що дозволить їм формувати резерви та списати борги.

Міжнародний стандарт фінансової звітності № 9 "Фінансові інструменти" (МСФЗ 9) передбачає розрахунок збитків за кредитами за принципом очікуваних збитків. При розробці цього стандарту були враховані основні недоліки його попередника, МСБО 39, який передбачав розрахунок резервів

лише через знецінення активів, що постійно призводило до запізнення та неповного визнання збитків активами банками. МСФЗ 9 передбачає три етапи оцінки активів: 1) при первісному визнанні значного збільшення кредитного ризику 2) після значного зростання кредитного ризику 3) зменшення корисності [26]. Після переходу на новий стандарт обсяги активів, забезпечені резервами, краще відповідатимуть фактичним кредитним ризикам.

Коефіцієнт банківських позик та депозитів в іноземній валюті для банківських установ може визначати динаміку доларизації кредитів та депозитів. На рисунку 2.3 наведена динаміка надання кредитів та депозитів резидентам, крім депозитних корпорацій.

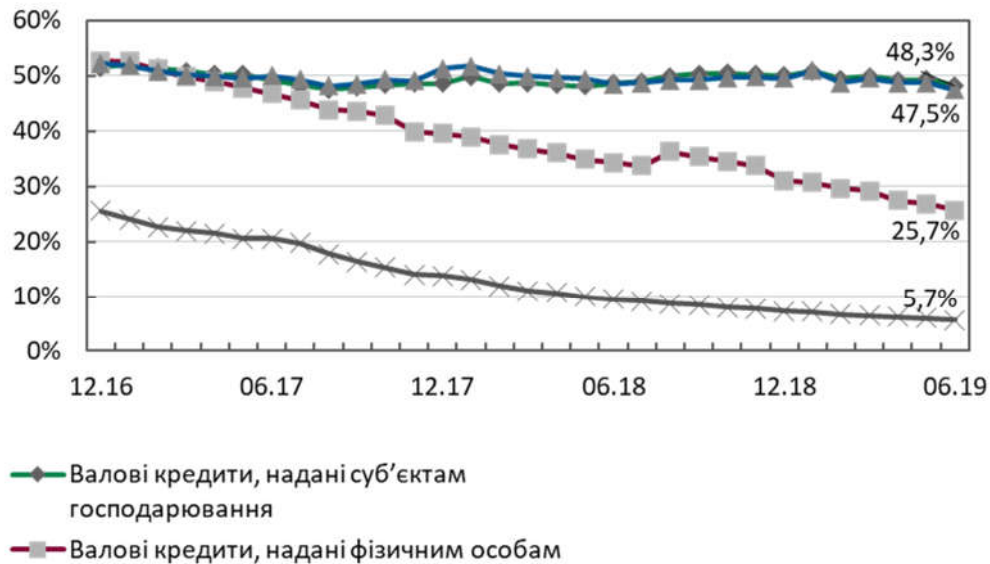

Рисунок 2.3 – Динаміка валютних кредитів (побудовано за даними НБУ [18])

Кредитування складає основну частину активних банківських операцій, при цьому кредитування в іноземній валюті громадян України заборонено з 2011 року. Законодавство передбачає винятки - видачу фізичним особам кредитів в іноземній валюті на медичне лікування або навчання за кордоном. Підприємства можуть отримати кредити в іноземній валюті від банків лише за наявності валютних надходжень. Як результат, за останні роки загальний портфель кредитних коштів в іноземній валюті всіх банків зменшився на 17,2 млрд дол. США і становив лише 21,3 млрд дол. Відсутність платоспроможних

позичальників була основною причиною майже повного заморожування кредитування. З 30 серпня 2017 року Національний банк України дозволив банкам видавати кредити в гривні під заставу в іноземній валюті в рамках чергового послаблення антикризових обмежень на валютному ринку. Зокрема, НБУ розширив перелік випадків, коли бізнес може достроково погашати кредити в іноземній валюті, отримані резидентами від нерезидентів. Також було скасовано обмеження на максимальну суму (50 тисдол США (в еквіваленті) протягом одного календарного місяця) валютних переказів для уповноважених банківських операцій, виконаних на підставі індивідуальних ліцензій НБУ.

Однак протягом 2018–2019 років поживлення кредитування в іноземній валюті не відбулося. Частка таких позик у загальній сумі залишалася на рівні 43-45%. З них позики з терміном погашення 5 років становлять лише 32% від загальної суми кредитів у іноземній валюті. Поточний портфель кредитів роздрібної валюти - це залишки валютних іпотечних кредитів та кредитів на автокредитування. Кредитні ставки досить низькі - в середньому 6,5-6,7% річних проти 17,5-18% для позик у національній валюті.

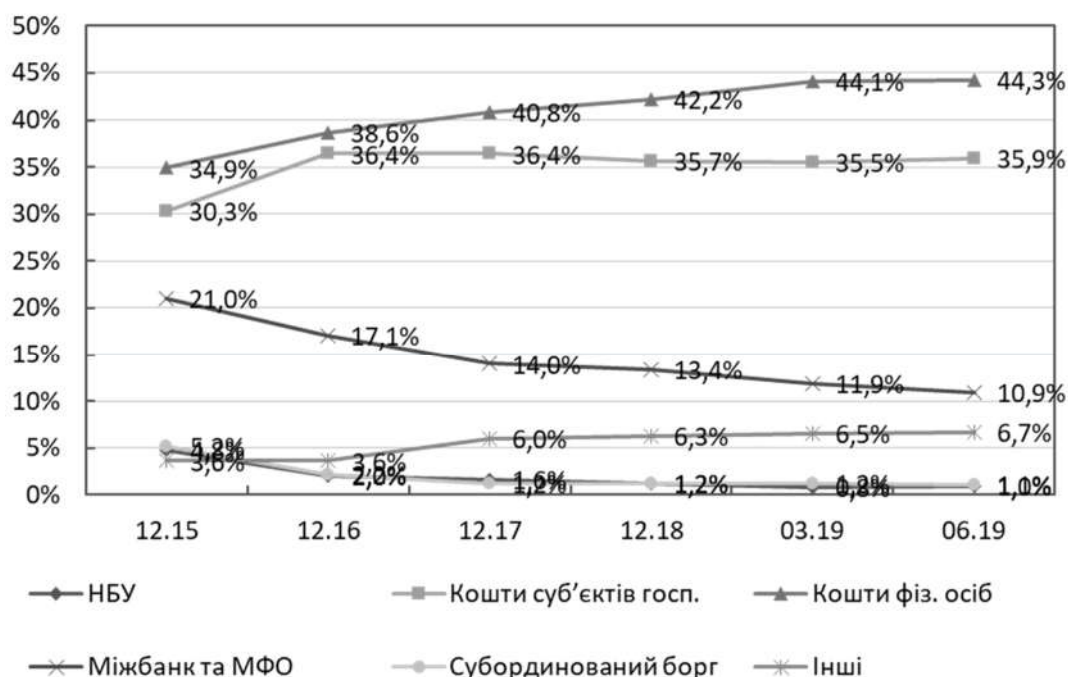

Рисунок 2.3 – Структура банківських ресурсів(побудовано за даними НБУ

За даними НБУ, враховуючи результати 2019 року, загальний депозитний портфель в банківській системі України зріс на 13% або на 102,8 млрд грн і становить 896,3 млрд грн. Загальна сума депозитів в іноземній валюті в банківській системі України станом на 31 березня 2019 року становила 381 млрд грн, або 43,1% від загальної кількості депозитів резидентів, крім депозитарних корпорацій. Ставки за депозитами в іноземній валюті знаходяться на історичному мінімумі - 2,44% у I кварталі 2018 року (для порівняння, ставки депозитів у національній валюті за цей період становили в середньому 10,4-11,0% річних). НБУ пояснює це тим, що фінансові установи зараз не потребують валюти. Банки не готові залучати депозити в іноземній валюті, оскільки наразі не існує попиту на позики в іноземній валюті [12]. Тим не менш, зараз українці не мають альтернативи розміщувати свої гроші, крім банківських рахунків. Вкладник - це, перш за все, інвестор, який вибирає між вкладенням грошей у банківський сектор та придбанням акцій. Однак такої альтернативи в Україні немає.

З 23 серпня 2017 року НБУ скасував ліміт на зняття іноземної валюти з депозитних банківських рахунків фізичними особами. Фізичні особи зможуть отримувати готівку в іноземній валюті або банківські метали з поточних та депозитних рахунків через готівку та банкомати без будь-яких обмежень (до цього існував ліміт, згідно з яким один клієнт міг отримати не більше 250 тис. грн в еквіваленті протягом дня). НБУ вважає можливим повністю усунути таке обмеження, враховуючи значне поліпшення ліквідності в іноземній валюті в банківському секторі та стабілізацію валютного ринку. Частка депозитів в іноземній валюті, що зберігаються в банках більше двох років, збільшилася до 8,0%.

Співвідношення банківських кредитів та депозитів в іноземній валюті показало зменшення з 190,2 до 121,6% в Україні за 2010-2018 рр. У 2019 році його значення ще більше знизилося до 116-117%, що свідчить про певне поживлення грошової системи країни за останній рік.

Частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків є наступним показником економічної стійкості.

НБУ визначає банки з державною часткою (банки, в яких держава безпосередньо чи опосередковано володіє понад 75% статутного капіталу банку), банки іноземних банківських груп (банки, підконтрольні яким акції належать іноземним банкам або іноземним фінансово-банківським групам), банкам приватного капіталу (банкам, в яких один або більше приватних інвесторів входять до кінцевих власників значного холдингу, безпосередньо та / або опосередковано володіють принаймні 50% статутного капіталу банк) [25].

На кінець 2018 року в українську банківську систему входили шість державних банків, 57 банків з приватним українським капіталом та 25 іноземних банків. Концентрація в банківському секторі, тобто частка чистих активів двадцяти найбільших банків, становить 91,1%. Це свідчить про придбання українського ринку державними банками та банками з іноземним капіталом.

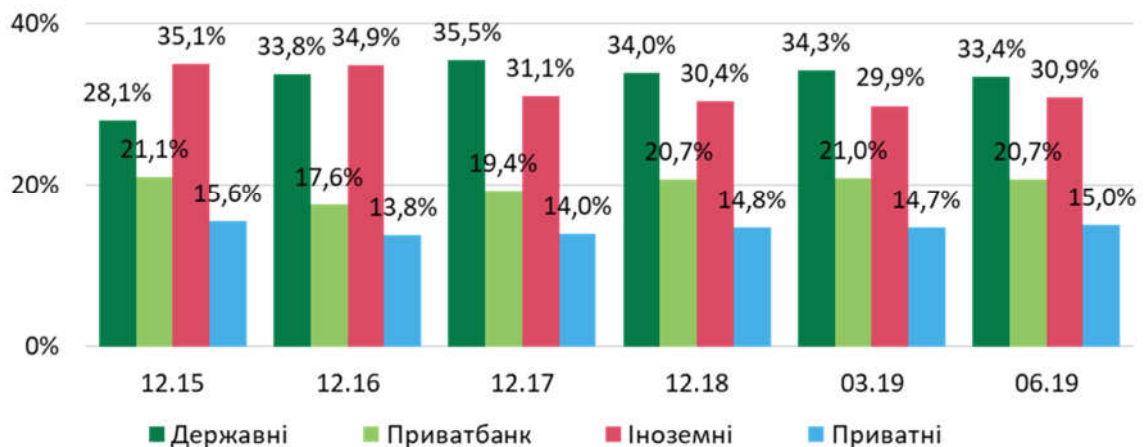

Рисунок 2.4 – Структура банківських ресурсів (побудовано за даними НБУ [18])

Великі іноземні банківські групи є одними з найнадійніших на українському ринку. Наприклад, Укрсиббанк, КредіАґріколь Банк та

Кредобанк отримали найвищий рівень надійності в рейтингу 2019 року. Правекс Банк та Райффайзен Банк Аваль продемонстрували високу надійність. Однак навіть у цій групі банків є значні ризики - більшість європейських установ хочуть продати свої українські активи.

Протягом 2010-2019 років спостерігалась тенденція до зменшення кількості банків з іноземним капіталом в банківському секторі України: станом на 1 січня 2010 року їх кількість становила 51, 2017 року - 20. Частка активів України у загальний обсяг активів BNP Paribas та CreditAgricole був дуже низьким: 0,06-0,07%. Загальний обсяг активів становив 1,5-2,1 трлн євро.

У 2017 році статутний капітал банківського сектору України збільшився на 84 млрд грн., або на 20,4%, з них у державних банках (включаючи Приватбанк) - на 66,2 млрд. грн. Основна частина грошових коштів та їх еквівалентів зосереджена в державних банках - 42 млрд. грн., у банках із іноземним капіталом - 28 млрд грн., а в українських - 11 млрд. грн. У той же час, незважаючи на значну різницю в частці ринку, іноземні банки майже догнали державний сектор на рівні коштів інших банків (60 млрд. грн. проти 77 млрд. грн.), що говорить про непропорційно високий рівень залишків на кореспондентських рахунках у «Західниках» (переважно в іноземній валюті в материнських фінансових установах), а також їх високучастку у структурі українського міжбанківського ринку [1].

Таблиця 2.1 – Динаміка складових капіталу банків

(млрд.грн)

	Регулятивний капітал	Статутний капітал*	Резерви та фонди	Субординований борг	Збиток минулих років	Збиток поточного року	Інше
31.12.2016	109,5	415,2	25,6	20,2	-161,5	-196,9	6,9
30.06.2017	106,8	447,8	30,7	12,4	-175,9	-215,1	6,9
31.12.2017	123,4	495,9	36,2	11,8	-371,3	-60,4	11,1
30.06.2018	128,7	506,8	38,4	11,0	-428,0	-21,7	22,3
31.12.2018	136,3	466,1	39,0	11,3	-391,9	-14,8	26,7
30.06.2019	136,0	470,2	37,8	9,6	-393,4	-7,3	19,1
31.12.2019	150,3	471,2	36,3	10,0	-393,0	-4,7	30,5

На початок 2019 року частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків України становила 51%. Відповідно до методичних рекомендацій щодо розрахунку економічної стійкості, оптимальне значення цього показника має становити 20-25%. Значення в межах 26-30% вважається задовільним, 31-35% - незадовільним, 36-40% - небезпечним, а 41-60% - критичним, що призводить до втрати державного контролю над банківською системою.[14] Отже, воно можна помітити, що частка іноземного капіталу в українських банках є критичною.

На сьогодні НБУ вимагає, щоб мінімальний статутний та регулятивний капітал діючих банків склав 200 млн. грн. з 2020 року планку слід підвищити до 300 млн грн. Національний банк також уточнює, що адекватність капіталу малого банку зараз значно (більш ніж удвічі) перевищує нормативну величину. Крім того, за результатами діагностики якості активних операцій лише чотири банки з малої групи потребували капіталізації через низьку якість кредитного портфеля. Станом на кінець 2017 року 42 банки мали статутний капітал менше 300 млн грн.

Отже, основна частина ризиків банківської системи сьогодні зосереджена у групі державних та іноземних банків. За словами голови Асоціації українських банків, 30 відсоткова присутність іноземного капіталу в банківській системі є найбільш економічно вигідною для України.

2.2 Аналіз взаємозв'язку параметрів банківської системи та економічного зростання

Проаналізуємо роль довгострокових позик та депозитів у розвитку банківської системи та визначимо їх вплив на економічний розвиток.

Розвиток вітчизняної економіки потребує повного забезпечення фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання. Кредитні ресурси вітчизняних банків й іноземні інвестиції та позики є джерелами фінансової підтримки суб'єктів господарювання. Аналіз сучасного ринку кредитування

показав, що переважають короткострокові позики. Банки не вкладають коштів у довгострокові програми з різних причин. Вартість позик - одна з них. Середній термін погашення кредитного портфеля може становити 11-12 місяців. Це означає, що банкам потрібно щороку переформатувати свої кредитні портфелі.

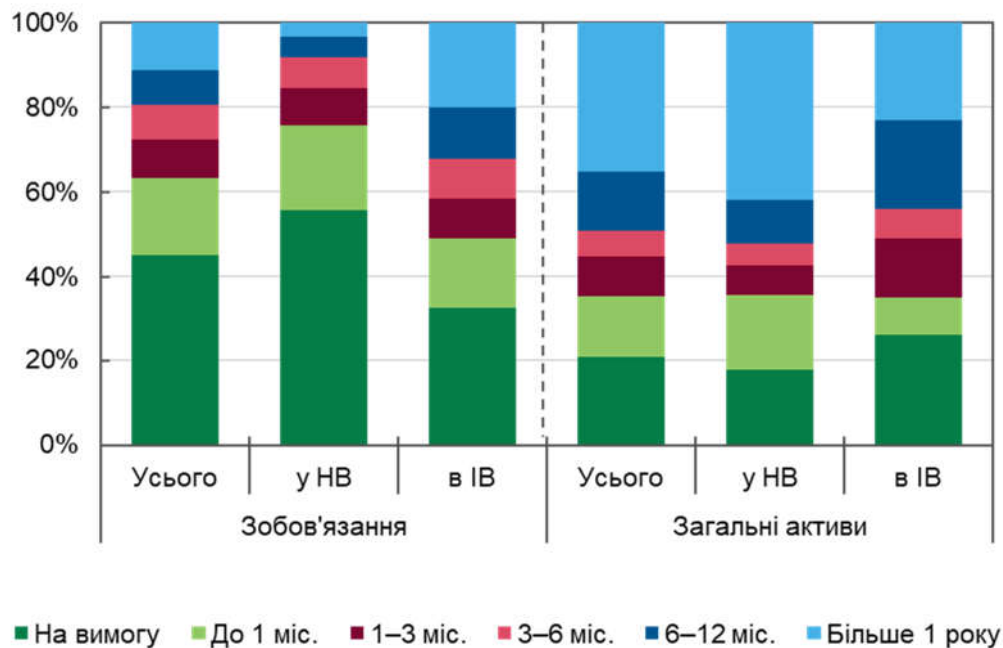

Рисунок 2.5 - Структура активів і зобов'язань за строками у 2019 році,%
(Побудовано за даними НБУ[16])

Частка довгострокових позик (термін погашення понад 1 рік) поступово зменшується. Вона становила 66,9% у 2010 році, тоді у 2018 році вона становила 60,1%. У 2019 році цей показник становив 54,9% та 35 % у 2019 році.

Вартість довгострокових позик у національній валюті, згідно зі звітами банків (без овердрафту), коливалась протягом року в межах 20-25% річних. Короткострокові позики в національній валюті коливалися протягом року близько 15% річних, хоча наприкінці 2017 року було зафіксовано їх суттєве зростання: вони склали 23,2%, вперше перевищивши рівень ставок за довгостроковими кредитами (20,3%), що свідчить про початок розвороту цінової тенденції до підвищення інфляційних та девальваційних очікувань

населення та бізнесу (про що свідчать дані опитування банків НБУ щодо цінових очікувань на 2019 рік - очікування в середньому погіршилися).

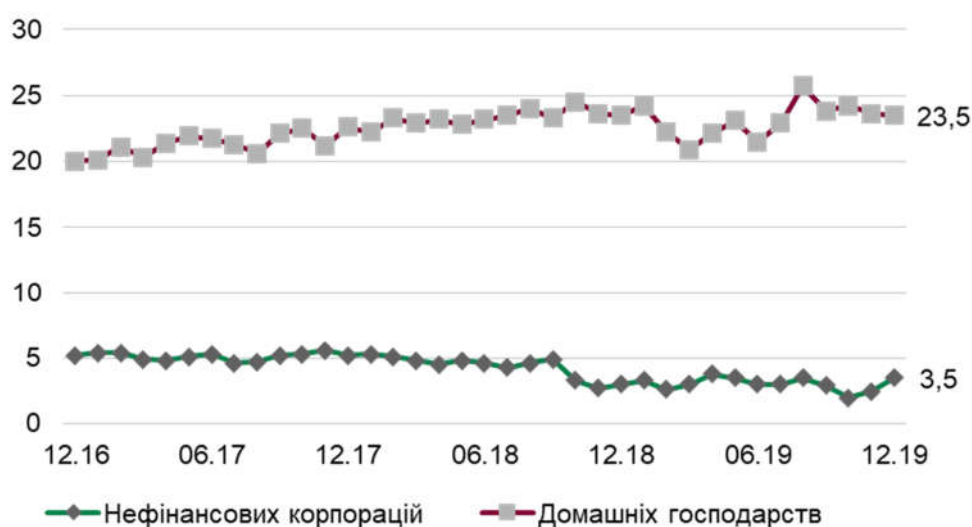

Рисунок 2.6 - Спред між ставками за новими кредитами і депозитами, в.п.
(Побудовано за даними НБУ [16])

Конвергенція ставок короткострокових та довгострокових позик свідчить про зростання інфляції та тиску на курс гривні, а також про реакцію бізнесу та банків на підвищення облікової ставки НБУ до 14,5%.

Через високі процентні ставки не всі потенційні позичальники мають доступ до позик. Слід зазначити, що процентні ставки визначаються банками для кожного позичальника окремо. Наприклад, у сільськогосподарському секторі позики в національній валюті коштують біля 17,8% річних, видобувна промисловість - 20,7% річних, транспорт - 14,1% річних, переробна промисловість - 14,0%, оптова та роздрібна торгівля - 14,4% на річних. Тобто банки можуть надавати преференції щодо кредитування конкретних позичальників, розраховуючи на власну кредитну спроможність та враховуючи фінансовий стан позичальника [11].

Ситуація з депозитами дещо відрізняється в банківській системі України. Банки не хочуть відкривати депозити менше року. Якщо порівнювати з початком 2016 року, банки за півроку залучали гроші і, відповідно, збільшували

процентні ставки. Зараз банкам найближчим часом гроші не потрібні. На даний момент середня дохідність депозитів у гривнях залишається на рівні 7-11% річних. І вони можуть зростати лише тоді, коли банки залучають депозити на рік і більше.

Частка довгострокових депозитів у досліджуваній період зменшилась з 31,4% до 20,3%. Однак слід зазначити, що порівняно з 2015 роком цей показник покращився з 19,5% до 20,3%. При великій кількості ліквідності банки можуть продовжувати знижувати ставки за кредитами та депозитами через високу конкуренцію.

Таким чином, розрахунок співвідношення довгострокових (понад 1 року) позик та депозитів за 2010-2018 роки та перший квартал 2019 року виявив значні коливання. Якщо в 2010 році це було 3,75 рази, то в 2013 році - 1,76, а в 2016 році - 4,13 рази. В останні роки показник знаходиться на рівні 3,0-3,3.

Наступним показником банківської стійкості є рівень рентабельності банків. Проаналізуємо цей показник за останні роки.

Рисунок 2.7– Прибуток та рентабельність капіталу банків

Рентабельність - відносний показник економічної ефективності, який відображає рівень ефективного використання ресурсів та капіталу банку.

Рентабельність банку розраховується як відношення прибутку банку після оподаткування на звітну дату до середнього значення активів, використаних банком за відповідний період і виражається у відсотках.

Банківський сектор отримав прибуток у 2012-2013 роках. У 2017 році чисті банківські збитки становили 26,472 млн грн. У першому кварталі 2019 року динаміка наступна: чистий прибуток 1691 млн грн (січень), 3.998 млн грн (лютий), а УАН 8.849 млн грн (березень).

За підсумками 2018 року Національний банк України оприлюднив фінансові результати найбільших банків України. Найбільші збитки мали Приватбанк - 22,97 млрд грн, далі - Промінвестбанк (7,67 млрд грн) та ВТБ (4,1 млрд грн). Укрсоцбанк та Форвард, які мають 3,1 млрд. грн. та 639 млн. грн. відповідно, також увійшли до першої п'ятірки "лідерів". За підсумками минулого року збитки ВТА Банку становлять 563 млн грн, Кредит Дніпро - 446 млн грн, Кліринговий дім - 347 млн грн, Правекс-Банк - 110 млн, а Міський банк - 84 млн грн.

Райффайзен Банк Аваль визнаний найприбутковішим банком із 4,47 млрд грн. Далі рейтинг прибуткових банків: УкрСиббанк з чистим прибутком 1467 млн. грн., КредіАгріколь Банк - 1100 млн. грн., СІТІ банк - 1,008 млн. грн. Укрексімбанк - 929 млн. грн., ОТП Банк - 918 млн. грн., ПУМБ - 786 грн. млн., Альфа-Банк - 655 млн. грн., Укргазбанк - 624 млн. грн., Ощадбанк - 559 млн. грн.

Аналіз показує, що прибутковість активів українських банків нижча, ніж в інших країнах СНД, а також у країнах Центральної та Східної Європи. У 2010-2018 роках можна спостерігати волатильність від -6,22% у 2016 році до 3,12% у січні 2019 року. Низька прибутковість активів може бути пов'язана з їх надмірним обсягом та високою питомою вагою "витратних активів" при низькій частці прибуткових активів. Реструктуризація активів на користь прибуткових може стати джерелом додаткових прибутків банку навіть при їх незмінному обсязі або його збільшенні. Для іноземних банків рентабельність активів вважається достатньою на рівні 1-3%. У 2018-2019 роках банки з іноземним капіталом були лідерами серед українських банків за чистими

активами. Це: Райффайзен Банк Аваль - 72108 млн. грн., УкрСиббанк - 46576,7 млн. грн., Кредитний Агріколь Банк - 30946,1 млн. грн. Слід зазначити, що для Райффайзен Банку Аваль рентабельність власного капіталу на кінець року становила майже 41%. Серед державних банків Ощадбанк, Укресімбанк та Укргазбанк демонструють високу надійність. Їх чисті активи на кінець 2018 року становили 234241 млн грн, 171011,3 млн грн та 69274,3 млн грн відповідно. Відповідно до стратегії Міністерства фінансів для державних банків, планується забезпечити рентабельність капіталу державних банків більш ніж на 12% згідно з бізнес-планами до 2022 року.

Співвідношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань банків є наступним показником забезпечення банківської стійкості. Усі грошові кошти та на кореспондентських рахунках у Національному банку України та інших банках, а також активи, які можна швидко перетворити на грошові кошти або безготівкові кошти, вважаються ліквідними активами. Протягом аналізованого періоду спостерігалась позитивна динаміка, і обсяг ліквідних активів банку збільшився на 521255,4 млн грн (123,4%). У першому кварталі 2019 року цей показник зменшився на 50347,1 млн грн (5,34%) порівняно з 2018 роком.

До основних показників фінансової стійкості, що характеризують ліквідність депозитарних корпорацій, належать:

- відношення ліквідних активів до сукупних активів, або індекс ліквідних активів, який вказує на зменшення балансу, що може витримати банківський сектор, перш ніж його змусять продати неліквідні активи;
- відношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань, яке показує, скільки короткострокових зобов'язань може бути покрито продажем ліквідних активів у разі втрати доступу до фінансування.

Аналізуючи динаміку відношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань за той же період, можна відзначити досить значні коливання від 86,14% (2014 р.) до 98,37% (2018 р.). У 2019 року показник незначно знизився до 92,87%. Це зрозуміло, оскільки обсяг ліквідних активів, як це було зазначено вище, зменшився, а короткострокові зобов'язання – навпаки зросли. У 2018 році

вони склали 958363,73 млн грн , а в 2019 році - 960933,79 млн грн , що на 0,27% більше.

Цікаву розробку запропонували фахівці Mind, що запропонували рейтинг життєздатності банків, з часткою ринку більшою за 0,2 % платоспроможних банків України. [20]

Таблиця 2.2 – Рейтинг банків за методикою Mind

Банк	Рейтинг	Чисті активи, млн,грн,	Миттєва ліквідність, %	Проблемні кредити, %
Ukrsibbank	4,5	53775,8	19,2	7,8
Райффайзен Банк Аваль	4,5	92218,3	18,9	7,2
ІНГ Банк Україна	4,5	13222,1	13	10,7
Сітібанк	4,5	31401,8	0,5	0,8
Ідея Банк	4,0	5405,7	9,5	32,7
КредіАгріколь Банк	4,0	35312,8	24,9	5,7
ПроКредит Банк	4,0	23879	5,4	4,7
Приватбанк	4,0	314105,9	14,5	80,3
ОТП Банк	4,0	44889,4	14,3	17,9
УкрЕксіМБанк	4,0	141250,8	6,8	58,3
ПУМБ	4,0	55403,3	10,8	18,1
Укргазбанк	4,0	119225,9	18,2	20,7
Кредобанк	4,0	19135,8	11	9
Альфа-Банк	3,5	71590,5	11,8	37,5
Правекс Банк	3,5	5773,7	15,5	6,3
Ощадбанк	3,5	250486,7	28,6	56,9
Універсал Банк	3,5	17796,4	8,6	20,3
А-Банк	3,5	6464,1	6,6	23,6
Сбербанк	3,0	27648,2	11,5	80,4
ТасКомБанк	3,0	19202,9	9,8	10,1
МТБ Банк	3,0	5580,5	10,9	12,8
Банк Восток	3,0	10805,1	17,7	3,6
Банк Кредит Дніпро	3,0	8819,4	15,8	59,7
Банк Південний	3,0	26688,9	18,5	11
Індустріалбанк	2,5	3950,9	13,7	21,9
Банк Інвестицій та Заощаджень	2,5	3819,2	9,1	21,2
Банк Глобус	2,5	3950,1	14	12,3
Промінвестбанк	2,0	7095,8	6,1	96,9
Мегабанк	2,0	9362,8	4,1	15

Рівень життєздатності класифікований за наступними рівнями:

- 5* – високий,
- 4* – стабільний,
- 3* – задовільний,
- 2* – низький,

➤ 1* – катастрофічний.

Рейтинг будується з використанням ключових факторів фінансової стійкості, що розраховуються базуючись на даних публічної інформації для банків.

Кожний фактор, отримує бал від 1 до 4. Бали залежать від встановленого діапазону, в який потрапляє розраховане значення показника, що становить кількісний вимір фактора.

Наприклад, «якщо фактор «ефективність діяльності банку», виражений показником «рентабельність середньорічного власного капіталу», перевищує 5%, такому банку присвоюється найбільша сума балів – 4. Якщо ж він менший за 5%, але більший 0% – 3 бали. Якщо значення показника знаходиться в діапазоні від -50 до 0% – 2 бали. Якщо коефіцієнт ліквідності склав менше - 50%, банк отримує найменший бал – 1. Згодом отриманий бал помножується на вагу фактора». [20]

Загальна кількість балів для кожного банку розраховується шляхом додавання чисел, отриманих від множення балів на вагу кожного фактора. Більше значення для банку визначає вищу стійкість банку в кризові часи.

3 МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ЧАСТКИ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ БАНКІВ НА ЇХ ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Підвищення рівня капіталізації банків України в банківській справі є складною і надзвичайно важливою проблемою. Сучасний рівень капіталізації вітчизняних банків не може забезпечити ефективну банківську систему і не може захистити банківську діяльність від пов'язаних з цим ризиків. Необхідність підвищення рівня капіталізації викликана потребою забезпечення постійної стабільності банківської системи, належного виконання банками своїх зобов'язань. Банківська криза 2008—2009 рр. довела, що в умовах нестабільної економіки розмір або вартість його активів не є абсолютною гарантією його надійності та стабільності. Для правильного функціонування банківської системи та її подальшого розвитку банки повинні мати набагато більше капіталу. Сьогодні малі банки гостро потребують підвищення рівня капіталізації. Звичайно, набагато більше можливостей для залучення додаткових фінансових ресурсів мають найбільші та великі банківські установи. Хоча можливості залучення фінансових ресурсів у малих та середніх банках обмежені.

Для визначення зв'язку та впливу частки власного капіталу (далі ВК) в структурі пасивів на ефективність діяльності банків побудуємо регресійні моделі залежності прибутку до оподаткування згенеровані банками та значення частки ВК. З метою урахування інших суттєвих факторів, що однозначно впливають на рівень прибутку та, відповідно, зменшення ендогенності використаємо показників процентного спреду, за операціями банків з фізичними та юридичними особами.

Загальний вигляд моделі представлений у формулі 3.1.

$$y = a_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + \varepsilon \quad (3.1)$$

де y – залежна змінна – значення прибутку до оподаткування;

x_1 - незалежна змінна – частка власного капіталу у пасивах;

x_2 - незалежна змінна – процентний спред за операціями з фізичними особами;

x_3 - незалежна змінна - процентний спред за операціями з юридичними особами;

Наведену модель ми будемо застосувати для перевірки наявності зв'язку та впливу частки власного капіталу на прибуток усіх банків, а також банків з іноземних банківських груп, банків з приватним капіталом. Провести аналіз за групою банків з часткою державного капіталу не вдалося через недостатню кількість даних та велике розсіювання показників.

Виконаємо кореляційно-регресійний крос-секційний аналіз даних, що наведені у додатку А за допомогою інструментів пакету аналізу Excel.

Проведемо кореляційний аналіз для дослідження щільності зв'язку між змінними. Дані розрахунку щільності зв'язку наведені у таблицях 3.1-3.3

Таблиця 3.1 - Матриця коефіцієнтів кореляції для групи банків іноземних банківських корпорацій

Показники	Прибуток/(збиток) до оподаткування	Частка ВК у пасивах	Процентний спред від операцій з юридичними особами	Процентний спред від операцій з фізичними особами
Прибуток/(збиток) до оподаткування	1			
Частка ВК у пасивах	-0,07218	1		
Процентний спред від операцій з юридичними особами	0,297546	-0,26442	1	
Процентний спред від операцій з фізичними особами	0,547424	-0,23955	0,344147	1

Таблиця 3.2 - Матриця коефіцієнтів кореляції для групи банків з приватним капіталом

Показники	Прибуток/(збиток) до оподаткування	Частка ВК у пасивах	Процентний спред від операцій з юридичними особами	Процентний спред від операцій з фізичними особами
Прибуток/(збиток) до оподаткування	1			
Частка ВК у пасивах	-0,08644	1		
Процентний спред від операцій з юридичними особами	0,814652	-0,14061	1	
Процентний спред від операцій з фізичними особами	0,825465	-0,02776	0,395604	1

Таблиця 3.2 - Матриця коефіцієнтів кореляції загальної сукупності банків

Показники	Прибуток/(збиток) до оподаткування	Частка ВК у пасивах	Процентний спред від операцій з юридичними особами	Процентний спред від операцій з фізичними особами
Прибуток/(збиток) до оподаткування	1			
Частка ВК у пасивах	-0,05822	1		
Процентний спред від операцій з юридичними особами	0,558221	-0,13114	1	
Процентний спред від операцій з фізичними особами	0,5803	-0,02621	0,06639	1

За результатами наведених розрахунків можна зробити наступні висновки: щільність зв'язку між часткою ВК та ефективністю діяльності банків за всіма групами не є значною. Значення коефіцієнтів кореляції менше 50 % свідчать про відсутність зв'язку між розміром власного капіталу та результатами діяльності банків за всіма групами та загальною сукупністю банків України. Отримані значення коефіцієнтів кореляції по показникам процентного спреда свідчать про наявність впливу цього показника на рівень прибутку банківської установи. Але слід зазначити, що цей зв'язок не є визначальним та диференціюється за групами банків (табл 3.4)

Таблиця 3.4 – Щільність зв'язку між часткою ВК та ефективністю діяльності банків за групами

Показники	Процентний спред від операцій з юридичними особами	Зв'язок	Процентний спред від операцій з фізичними особами	Зв'язок/ сила
Загальна сукупність банків	0,558221	Наявний/ незначний	0,5803	Наявний/ незначний
Банки іноземних банківських груп	0,297546	Відсутній	0,547424	Наявний/ незначний
Банки з приватним капіталом	0,814652	Наявний/ сильний	0,825465	Наявний/ сильний

Дослідивши коефіцієнти кореляції між показниками, проведемо регресійний аналіз та за його результатами складемо рівняння регресії.

Результати побудованих регресійних моделей наведені у додатку Б.

У таблицях Б.1- Б.3 наведені розраховані коефіцієнти до рівняння регресії та їх статистична значимість виражена показником P-value. Якщо значення цього показника менше 0,05, то коефіцієнт регресії при даній змінній в рівнянні регресії є статистично значущим, якщо більший, то даний показник до уваги не береться (математично приймається значення коефіцієнта $b = 0$).

Група банків іноземних банківських груп:

$$y = -0,888 + 0,434x_1 + 0,247x_2 + 2,285x_3 \quad (3.1)$$

Група банків з приватним капіталом:

$$y = -0,027 + 0,002x_1 + 0,474x_2 + 0,664x_3 \quad (3.2)$$

Група загальної сукупності банків:

$$y = -0,198 + 0,021x_1 + 0,488x_2 + 1,096x_3 \quad (3.3)$$

Але спочатку проаналізуємо якість отриманих моделей. Оцінку якості здійснюємо за допомогою коефіцієнта детермінації та тесту Фішера (F-тест). При значенні коефіцієнта детермінації (R^2) менше 60 відсотків регресійна модель не може вважатися якісною. При застосуванні теста Фішера (F-тест) у

разі якщо розраховане значення показника F більше табличного значення (Значимість F), то модель може вважатися якісною.

Таблиця 3.5 – Оцінка якості отриманих моделей

Групи банків	Коефіцієнт детермінації	Тест Фішера (F-тест)		Якість моделі
	R^2	F	Значимість F	
Загальна сукупність банків	0,609	37,843	0,000	якісна
Банки іноземних банківських груп	0,321	2,673	0,080	Не якісна
Банки з приватним капіталом	0,964	419,101	0,000	якісна

За результатами оцінки розрахованих показників якісними можна вважати моделі побудовані для загальної сукупності банків та банків з приватним капіталом. Побудована модель для банки іноземних банківських груп не є якісною оскільки коефіцієнт детермінації становить 0,32.

Після оцінки якості регресійних моделей потрібно оцінити статистичну значимість коефіцієнтів при змінних за правилом $p < 0,05$.

Таблиця 3.6 – Оцінка статистичної значущості коефіцієнтів регресії

Показники	Коефіцієнт регресії	P -value	Статистична значущість
<i>Група банків з приватним капіталом</i>			
Intercept	-0,027	0,027	Значущий
Частка ВК у пасивах	0,002	0,677	Не значущий
Процентний спред від операцій з юридичними особами	0,474	0,000	Значущий
Процентний спред від операцій з фізичними особами	0,664	0,000	Значущий
<i>Група загальної сукупності банків</i>			
Intercept	-0,198	0,224	Не значущий
Частка ВК у пасивах	0,021	0,736	Не значущий
Процентний спред від операцій з юридичними особами	0,488	0,000	Значущий
Процентний спред від операцій з фізичними особами	1,096	0,000	Значущий

За результатами проведеного моделювання та аналізу отриманих показників можемо зробити наступні висновки:

- гіпотеза про наявність односторонньої залежності між часткою власного капіталу та розміром прибутку не підтвердилась як для усієї

сукупності банківських установ в Україні, так і за аналізованими групами банків;

- підтверджений наявний прямий зв'язок між показниками процентного спреду від операцій з фізичними особами та юридичними особами та розміром прибутку банку;

- для прибутку банків, що складають банківську систему України більше значення має показникам процентного спреду від операцій з фізичними особами порівняно з операціями з юридичними особами;

- додаткового вивчення потребує вплив частки власного капіталу на результати діяльності банків, оскільки отримані коефіцієнти при даній змінній у всіх моделях не є статистично значущими;

- також додаткового вивчення потребують зв'язки між розміром власного капіталу, показникам процентного спреду та прибутком банку для банків з часткою іноземного капіталу.

ВИСНОВКИ

Процеси, що відбуваються в банківському секторі та реальному секторі економіки, мають тісний взаємозв'язок і впливають на економічний розвиток. Тому вітчизняні та зарубіжні економісти наголошують на необхідності пошуку причин дестабілізації економічних процесів у сфері фінансово-кредитних відносин. Недостатні фінансові ресурси, як на рівні суб'єктів господарювання, так і в цілому по країні, як правило, викликають глибокі системні кризи в національній економіці. На основі наукових та емпіричних досліджень ролі банків та трансформації взаємовідносин між банками та реальною економікою знайдено перспективні напрямки розвитку, які сприятимуть збалансованості та узгодженості перспективних макроекономічних цілей, у тому числі в контексті економічної безпеки України. Розвиток банківського кредитування має стати вагомим елементом сильного економічного середовища, що вплине на незалежність держави та реалізацію її національних інтересів у контексті глобалізаційних процесів. Очікування суб'єктів господарювання не завжди відповідають можливостям банківської системи, що розвивається, а розрив у потребах та можливостях створює певну напругу у взаємозв'язку між реальним та банківським секторами економіки та дестабілізує відносини в системі підприємство-банк. вважаємо, що найважливішим внеском у ефективну взаємодію банківської системи та інститутів вітчизняного підприємництва має стати всебічне вивчення реальної економіки, причин її кризи, а також аналіз функціонування банківської системи в механізмі забезпечення безперервності відтворювального процесу, можливості використання кредитних ресурсів комерційних банків як потужного джерела фінансування бізнесу. Ефективними можуть бути також такі заходи: перехід від експорту сировини до інноваційної високотехнологічної моделі економіки, визначення пріоритетних галузей економіки, підвищення рівня використання кредитних можливостей міжнародних фінансових установ.

Для покращення ситуації в банківському секторі України за короткий термін можна запропонувати наступні висновки та рекомендації.

1. Значна частка проблемних активів зосереджена в державних банках. Отже, є витрати з державного бюджету на докапіталізацію банків та фінансування виплат за депозитами Фондом гарантування. У такій ситуації банки не можуть збільшити свою кредитну діяльність та залучити інвестиції. Тож, крім прямих витрат з бюджету на додаткову капіталізацію державних банків, відсутність кредитних ресурсів для реального сектора негативно впливає на економіку. Відновлення кредитування, особливо для підприємств реального сектору економіки, збільшить залучення інвестицій та рентабельність банківського сектору. Зниження ставок за кредитами можливе лише за умови зниження кредитного ризику. З цією метою необхідно закріпити права кредиторів та визначити заходи щодо їх захисту.

2. Важливою проблемою для банківського сектору України є його довгострокова збитковість. Щоб привернути нові гроші, необхідно відновити кредитування в іноземній валюті з мінімальними ризиками. Перебудова активів на користь прибуткових, також можуть бути джерелом додаткового прибутку банку. Оптимізація адміністративних та інших витрат, вдосконалення корпоративного управління, використання новітніх технологій та досвіду іноземних банків допоможуть покращити роботу банку.

3. Перевага короткострокового кредитування збільшує ризик ліквідності та не сприяє довгостроковому кредитуванню. Розроблення та впровадження банком стандарту LCR допоможе зменшити короткі зобов'язання та покращити здатність банків протистояти можливим ризикам різкого відтоку коштів клієнтів.

4. Концентрація капіталу на рівні 60% у топ-5 банках свідчить про значне зменшення кількості банків у системі. Це сталося через потребу докапіталізації банківського сектору, переважно іноземних та державних банків, а також націоналізація Приватбанку. Процес відновлення може продовжуватися, але його масштаб буде значно меншим. Деякі невеликі банки можуть бути закриті через відсутність капіталу (норма статутного капіталу в 300 млн. грн.

відкладається лише до липня 11, 2020), деякі заморожені банки
самоліквідуються.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Аналітична записка «Уроки банківської кризи 2008-2009 років і шляхи стратегічної трансформації банківської галузі України». АУБ. Retrieved from <https://aub.org.ua/index.php/104/3920-3920.html>
2. Барановський О. Специфіка фінансової безпеки в банківській сфері / О. Барановський // Вісник Національного банку України. - 2014. - № 9. - С. 17-23. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnbu_2014_9_15.
3. Бригінець О.О. Правове забезпечення банківської безпеки держави як структурного елемента фінансової безпеки держави [Електронний ресурс] / О. О. Бригінець // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2016. - Вип. 40(1). - С. 137-140. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_40\(1\)_33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_40(1)_33)
4. Вовчак О. Д. Кредит і банківська справа : підручник / О. Д. Вовчак, Н. М. Руцишин, Т. Я. Андрейків. — К. : Знання, 2008. — 564 с.
5. Державна фіскальна служба. Лист ФС України від 8 лютого 2017 р. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubriceconomy/2289201-bankam-dozvolili-spisuvati-beznadijni-kredit.html>
6. Жердецька Л.В. Розвиток банківської конкуренції та її вплив на системну стабільність в Україні / Л.В. Жердецька, Т.Г. Бережна // Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство». – 2016. – Випуск 3. – С. 382 – 387.
7. Жовтанецька Я. В. Механізм антикризового управління діяльністю банків / Я.В. Жовтанецька // Бізнесінформ.-№6.-2015.-С.187-192.
8. Зачосова Н. В. Основи побудови сучасного механізму управління системою економічної безпеки фінансових установ / Н. В. Зачосова // Вісник Черкаського університету. Серія : Економічні науки. - 2015. - № 33. - С. 68-76. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchuE_2015_33_13.

9. Зубок, Микола Іванович. Безпека банківської діяльності [Текст] : навч. посіб. / М. І. Зубок ; Київський національний економічний ун-т. - К. : КНЕУ, 2002. - 191 с.
10. Індикатори фінансової стійкості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=58001&cat_id=44444.
11. Інститут соціально-економічних досліджень. Огляд ринку банківського кредитування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iser.org.ua/analitika/ekonomichnii-analiz/ogliad-rinku-bankivskogo-kredituvannia>
12. Кобушко І. М. Удосконалення податкових інструментів регулювання інвестиційного ринку України / І. М. Кобушко, Я. В. Кобушко // Економічний часопис-XXI. - 2015. - № 1-2(1). - С. 82-85. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2015_1-2\(1\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2015_1-2(1)_21).
13. Коваленко В. В. Концептуальні основи формування системи безпеки банківської діяльності / В. В. Коваленко // Економічний часопис-XXI. - 2013. - № 1-2(1). - С. 56-59. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2013_1-2\(1\)_18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2013_1-2(1)_18).
14. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» (Наказ Мінекономрозвитку України від 29.10.2013 № 1277) Retrieved from <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=0054cd7b-ea8b-4d3f-bd59-9d0cd0bc53da&title=MetodichniRekomendatsiiSchodoRozrakhunkuRivniaEkonomicnoiBezpekiUkraini-nakazMinekonomrozvitkuUkrainiVid29-10-2013-1277->
15. Мінфін. Частка недіючих кредитів фізосіб за 2017 рік скоротилася до 53% Retrieved from <https://minfin.com.ua/ua/2018/02/21/32449554/>
16. НБУ. Звіт про фінансову стабільність. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/news/all/zvit-pro-finansovu-stabilnist-gruden-2019-roku>

17. НБУ. Нові підходи НБУ до визначення непрацюючих активів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=48421073>
18. Огляд банківського сектору, травень 2019 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/news/all/oglyad-bankivskogo-sektoru-traven-2019-roku>
19. Пшик Б.І. Сучасні методи антикризового управління фінансовою діяльністю банку/ Б. І. Пшик// Ефективна економіка.- № 12.-2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5961>
20. Рейтинг банків. Mind. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mind.ua/banks/rating>
21. Чуб П.М. Методи антикризового управління банком/П.М.Чуб //Фінанси, облік і аудит. - № 18.-2011.-С.211-219.
22. Чуб П.М. Антикризове управління у банківській діяльності/П.М.Чуб //Фінанси, облік і аудит. - № 20.-2012.-С.203-211.
23. CEIC. Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ceicdata.com/en/country/ukraine>
24. Didenko, Ya. Evaluation of deposit market competition: basis for bank marketing improvement [Текст] / I. Didenko, Ya. Kryvych, A. Buriak // Маркетинг і менеджмент інновацій. - 2018. - № 2. - С. 129-141. - DOI 10.21272/mmi.2018.2-11.
25. Finance.ua. НБУ розподілив банки на групи на 2018 рік (список) Retrieved from <https://news.finance.ua/ua/news/-/418144/nbu-rozpodilyv-banku-na-grupyna-2018-rik-spysok>
26. FinanceUA. Звіт про фінансову стабільність. НБУ, Retrieved from <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=6076456129>
27. TheWorldBank. https://datacatalog.worldbank.org/___Banking competition [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.worldbank.org/en/publication/gfdr/gfdr-2016/background/banking-competition>

28. The World Bank. Data Catalog [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://datacatalog.worldbank.org/search?search_api_views_fulltext_op=AND&query=h%20statistic&nid=&sort_by=search_api_relevance&sort_order=DESC
29. Ukraine – Boone Indicator [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://tradingeconomics.com/ukraine/boone-indicator-wb-data.html>
30. He, S. Competition among China and ASEAN-5 in the US Market: A New Extension to Shift-Share Analysis [Текст] / S. He // SocioEconomic Challenges. – 2019. – Vol. 3, Issue 4. – P. 129-138. – [https://doi.org/10.21272/sec.3\(4\).129-138.2019](https://doi.org/10.21272/sec.3(4).129-138.2019)
31. Makiyan, S.N. Macroeconomic indices and capital market: evidence from Tehran Stock Market [Текст] / S.N. Makiyan, H. Alibeiki // SocioEconomic Challenges. – 2017. – Vol. 1, Issue 2. – P. 19-26.
32. Obidjon, G. Research of innovation activity influence on return of stocks in industrial enterprises [Текст] / G. Obidjon, O. Zakharkin, L. Zakharkina // SocioEconomic Challenges. – 2017. – Vol. 1, Issue 2. – P. 80-102.
33. Jiang, Yucheng Monetary Policy Surprises and the Responses of Asset Prices: An Event Study Analysis [Текст] / Yucheng, Jiang, Gang Wang // SocioEconomic Challenges. – 2017. – Vol. 1, Issue 3. – P. 22-44.
34. Smith M. A Real Options Approach To Evaluating Agricultural Investments Under Uncertainty: When To Get In And Out Of Sugarcane Production [Text] / M. Smith // SocioEconomic Challenges. – 2018. – Vol. 2, Issue 1. – P. 21-34
35. Bhowmik D. An Econometric Analysis of World GDP Share of India during 1960-2015 [Text] / D. Bhowmik // SocioEconomic Challenges. – 2018. – Vol. 2, Issue 1. – P. 40-55
36. Weldelassie, H.A. Do Micro-Credits Work As An Effective Anti-Poverty Program For Poverty Eradication? Evidence From Ethiopia [Текст] / H.A. Weldelassie, C. Vermaak // SocioEconomic Challenges. – 2019. – Vol. 3, Issue 2. – P.31-53. – DOI: [http://doi.org/10.21272/sec.3\(1\).53-31.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(1).53-31.2019)
37. Yoshimori, M. Shadow Exchange Rates – Changing the Winds with Headwinds and Tailwinds [Текст] / M. Yoshimori // SocioEconomic Challenges. – 2019. – Vol. 3, Issue 2. – P.78-88. – DOI: [http://doi.org/10.21272/sec.3\(1\).78-88.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(1).78-88.2019)

38. Goncharenko, T. Balance Between Risk And Profit In The Context Of Strategic Management: The Case Of Ukrainian Banks [Текст] / T. Goncharenko, L. Lopa // SocioEconomic Challenges. – 2020. – Vol. 4, Issue 1. – P. 111-120 – DOI:[http://doi.org/10.21272/sec.4\(1\).111-121.2020](http://doi.org/10.21272/sec.4(1).111-121.2020)
39. Awujola, A. Examination Of The Relationship Between Oil Price Shock And Macroeconomic Variables In Nigeria [Текст] / A. Awujola, A.D.B. Iyakwari, R.E. Bot // SocioEconomic Challenges. – 2020. – Vol. 4, Issue 1. – P. 102-110. – DOI:[http://doi.org/10.21272/sec.4\(1\).102-110.2020](http://doi.org/10.21272/sec.4(1).102-110.2020)
40. Jiang, Yucheng Monetary Policy Surprises and the Responses of Asset Prices: An Event Study Analysis [Текст] / Yucheng, Jiang, Gang Wang // SocioEconomic Challenges. – 2017. – Vol. 1, Issue 3. – P. 22-44.
41. Obidjon, G. Research of innovation activity influence on return of stocks in industrial enterprises [Текст] / G. Obidjon, O. Zakharkin, L. Zakharkina // SocioEconomic Challenges. – 2017. – Vol. 1, Issue 2. – P. 80-102.

Додаток А - Вихідні дані для кореляційно-регресійного

Таблиця А.1 – Показники діяльності банків

Банк	Прибуток/(збиток) до оподаткування	Частка ВК у пасивах	Процентний спред від операцій з юридичними особами	Процентний спред від операцій з фізичними особами
1	2	3	4	5
<i>Банки з часткою державного капіталу</i>				
АТ КБ "ПРИВАТБАНК"	11,659	0,126	11,752	5,060
АТ "ОЩАДБАНК"	0,132	0,092	10,711	-5,015
АТ "УКРЕКСІМБАНК"	0,958	0,056	3,755	-1,193
АБ "УКРГАЗБАНК"	0,884	0,075	4,139	-0,934
ПАТ "РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР"	0,045	4,400	0,062	0,000
<i>Банки іноземних банківських груп</i>				
АТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ"	6,220	0,172	6,058	1,000
АТ "АЛЬФА-БАНК"	1,574	0,090	2,288	1,685
АТ "СБЕРБАНК"	-7,594	0,182	3,112	-0,234
АТ "УКРСИББАНК"	3,166	0,146	2,778	1,148
ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"	-3,389	0,250	1,915	-0,312
АТ "УКРСОЦБАНК"	-0,591	0,266	0,377	0,686
АТ "ОТП БАНК"	2,402	0,190	1,934	0,975
АТ "КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК"	1,775	0,147	1,696	0,691
АТ "СІТІБАНК"	1,726	0,103	1,493	0,002
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	0,819	0,166	1,384	-0,324
ПАТ "КРЕДОБАНК"	0,633	0,139	0,768	0,559
АТ "ІНГ БАНК УКРАЇНА"	0,623	0,595	1,015	0,001
АТ "ІДЕЯ БАНК"	0,410	0,206	-0,039	1,308
АТ "ПРАВЕКС БАНК"	-0,148	0,803	0,400	-0,008
АТ "ДОЙЧЕ БАНК ДБУ"	0,054	0,116	0,136	0,000
АТ "ПІРЕУС БАНК МКБ"	0,063	0,286	0,237	-0,017
АТ "БАНК ФОРВАРД"	-0,165	0,162	-0,009	0,203
АТ "СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК"	0,090	0,360	0,139	0,000
АТ "КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК"	0,042	0,275	0,075	0,000
АТ "КРЕДИТВЕСТ БАНК"	0,079	0,315	0,125	-0,013
АТ "БТА БАНК"	0,005	2,558	0,045	-0,002
<i>Банки з приватним капіталом</i>				
АТ "ПУМБ"	2,372	0,146	2,463	1,768
АКЦІОНЕРНИЙ БАНК"ПІВДЕННИЙ"	0,379	0,112	1,560	-0,405
АТ "ТАСКОМБАНК"	0,524	0,138	1,430	-0,273
АТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	-0,229	0,116	0,287	-0,090
АТ "МЕГАБАНК", ХАРКІВ	0,022	0,112	0,405	-0,208
АТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	0,091	0,117	0,088	0,375
АТ "МІБ"	0,078	0,039	0,248	-0,072
ПАТ "БАНК ВОСТОК"	0,143	0,082	0,707	-0,123
АТ "А - БАНК"	0,747	0,262	0,046	1,224
АКБ "ІНДУСТРІАЛБАНК"	0,028	0,334	0,407	-0,104
ПАТ "МТБ БАНК"	0,026	0,160	0,284	-0,025
БАНК ІНВЕСТ. ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	0,012	0,149	0,269	-0,135
АТ "КБ "ГЛОБУС"	0,020	0,137	0,107	0,001
АБ "КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	0,187	0,327	0,115	-0,010

Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5
ПАТ АКБ "ЛЬВІВ"	-0,044	0,110	0,139	-0,049
АТ "ПОЛТАВА-БАНК"	0,116	0,444	0,186	-0,046
АТ АКБ "АРКАДА"	0,024	0,710	0,033	0,014
АТ "БАНК АЛЬЯНС"	0,136	0,234	0,176	-0,047
АТ "МІСТО БАНК"	-0,086	0,191	0,073	-0,003
ПУАТ "КБ "АКОРДБАНК"	0,051	0,160	0,084	-0,012
АТ "АБ "РАДАБАНК"	0,022	0,218	0,165	-0,032
АТ "БАНК "ГРАНТ"	0,084	0,605	0,172	-0,030
АТ "КРИСТАЛБАНК"	0,010	0,250	0,121	-0,004
АТ "МОТОР-БАНК"	0,044	0,280	0,098	-0,021
"ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК"	0,069	0,280	0,118	-0,018
АТ "КОМІНВЕСТБАНК"	0,010	0,345	0,090	-0,036
АТ "КІБ"	0,014	0,261	0,095	-0,029
АТ "ЮНЕКС БАНК" М. КИЇВ	-0,011	0,405	0,082	0,007
АТ "АКБ "КОНКОРД"	0,013	0,391	0,089	-0,011
АТ "БАНК 3/4"	0,050	1,094	0,065	0,015
АТ "АЙБОКС БАНК"	-0,001	0,325	0,059	-0,007
АТ "УКРБУДІНВЕСТБАНК"	0,009	0,309	0,063	0,000
АТ "РВС БАНК"	0,001	0,279	0,032	-0,015
АТ "БАНК АВАНГАРД"	0,013	0,527	0,125	-0,002
АТ "БАНК СІЧ"	0,006	0,291	0,060	-0,027
АТ "АСВІО БАНК"	0,065	1,002	0,112	-0,012
АТ "АП БАНК"	0,022	0,508	0,093	-0,006
ПАТ "БАНК "УКРАЇН.КАПІТАЛ"	0,013	0,427	0,083	-0,032
АТ "МЕТАБАНК"	0,038	0,520	0,064	-0,013
ПОЛКОМБАНК	0,002	0,668	0,053	-0,015
АТ "АЛЬТБАНК"	0,023	0,518	0,050	-0,002
АТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	0,020	0,585	0,100	-0,040
АТ "ЄПБ"	0,019	0,663	0,106	-0,023
ПАТ "ОКСІ БАНК"	-0,004	0,574	0,034	-0,011
АТ "СКАЙ БАНК"	-0,008	0,686	0,015	-0,010
ПРАТ "БАНК ФАМІЛЬНИЙ"	0,021	1,032	0,028	0,002
АТ "БАНК ТРАСТ-КАПІТАЛ"	0,002	3,099	0,024	0,000
АТ "ВЕРНУМ БАНК"	-0,109	0,807	0,044	-0,013
АТ "БАНК "ПОРТАЛ"	0,007	15,473	0,048	0,002
АТ "АЛЬПАРІ БАНК"	-0,005	11,243	0,035	0,000
УКР.БАНК РЕКОНСТР.ТА РОЗВ.	0,008	5,874	0,027	0,000

Додаток Б -Результати побудованих регресійних моделей залежності прибутку банку від частки власного капіталу

Таблиця Б.1 – Група банків іноземних банківських груп

<i>RegressionStatistics</i>								
Multiple R	0,566							
R Square	0,321							
Adjusted R Square	0,201							
Standard Error	2,292							
Observations	21,000							
ANOVA								
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>			
Regression	3,000	42,117	14,039	2,673	0,080			
Residual	17,000	89,282	5,252					
Total	20,000	131,399						
	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-0,888	0,850	-1,045	0,311	-2,682	0,905	-2,682	0,905
Частка ВК у пасивах	0,434	1,013	0,428	0,674	-1,703	2,571	-1,703	2,571
процентний спред від операцій з юридичними особами	0,247	0,376	0,655	0,521	-0,547	1,041	-0,547	1,041
процентний спред від операцій з фізичними особами	2,285	0,948	2,409	0,028	0,284	4,286	0,284	4,286

Таблиця Б.2 – Група банків з приватним капіталом

<i>RegressionStatistics</i>								
Multiple R	0,982							
R Square	0,964							
Adjusted R Square	0,962							
Standard Error	0,070							
Observations	51,000							
ANOVA								
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>			
Regression	3,000	6,084	2,028	419,101	0,000			
Residual	47,000	0,227	0,005					
Total	50,000	6,311						
	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-0,027	0,012	-2,289	0,027	-0,052	-0,003	-0,052	-0,003
Частка ВК у пасивах	0,002	0,004	0,419	0,677	-0,006	0,009	-0,006	0,009
Процентний спред від операцій з юридичними особами	0,474	0,025	19,060	0,000	0,424	0,524	0,424	0,524
Процентний спред від операцій з фізичними особами	0,664	0,034	19,765	0,000	0,597	0,732	0,597	0,732

Таблиця Б.3 – Група загальної сукупності банків

<i>RegressionStatistics</i>	
Multiple R	0,780
R Square	0,609
Adjusted R Square	0,593
Standard Error	1,202
Observations	77,000

ANOVA					
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	3,000	164,105	54,702	37,843	0,000
Residual	73,000	105,521	1,445		
Total	76,000	269,625			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-0,198	0,162	-1,225	0,224	-0,520	0,124	-0,520	0,124
Частка ВК у пасивах процентний спред від операцій з юридичними особами	0,021	0,061	0,338	0,736	-0,101	0,143	-0,101	0,143
процентний спред від операцій з фізичними особами	0,488	0,069	7,097	0,000	0,351	0,625	0,351	0,625
	1,096	0,147	7,441	0,000	0,802	1,389	0,802	1,389